

Vidensbasering af socialpædagogisk
praksis – om at komme fra tanke til
handling

www.knudramian.pbwiki.com

Indhold

- Hvad er vidensbasering?
- Hvad er ledelsesopgaven?
- Hvordan definerer vi opgaven?
- Hvad skal der til for at løse den?
- Hvad skal der til for at blive ved?

Praksisbaseret viden er

- når vi kan udtale os om praksis (Sat på medie)
- på baggrund af "erfaring", og (Kan være gentagne begivenheder)
- når kilden til denne erfaring er kendt og (Vi kan sige, hvorfra den kommer)
- når den er indhentet med en systematik (Vi har tænkt os om)
- når kilde og systematik accepteres af relevante andre som kilde til viden.

Hvad er vidensbasering af praksis?

- Skabende arbejde på systematisk grundlag
- for at øge den praktiske viden og
- udnytte eksisterende viden om den faglige kerneydelse,
- for at kunne anvise nye og bedre praktiske anvendelser.

- Ramian 2007 efter OECD

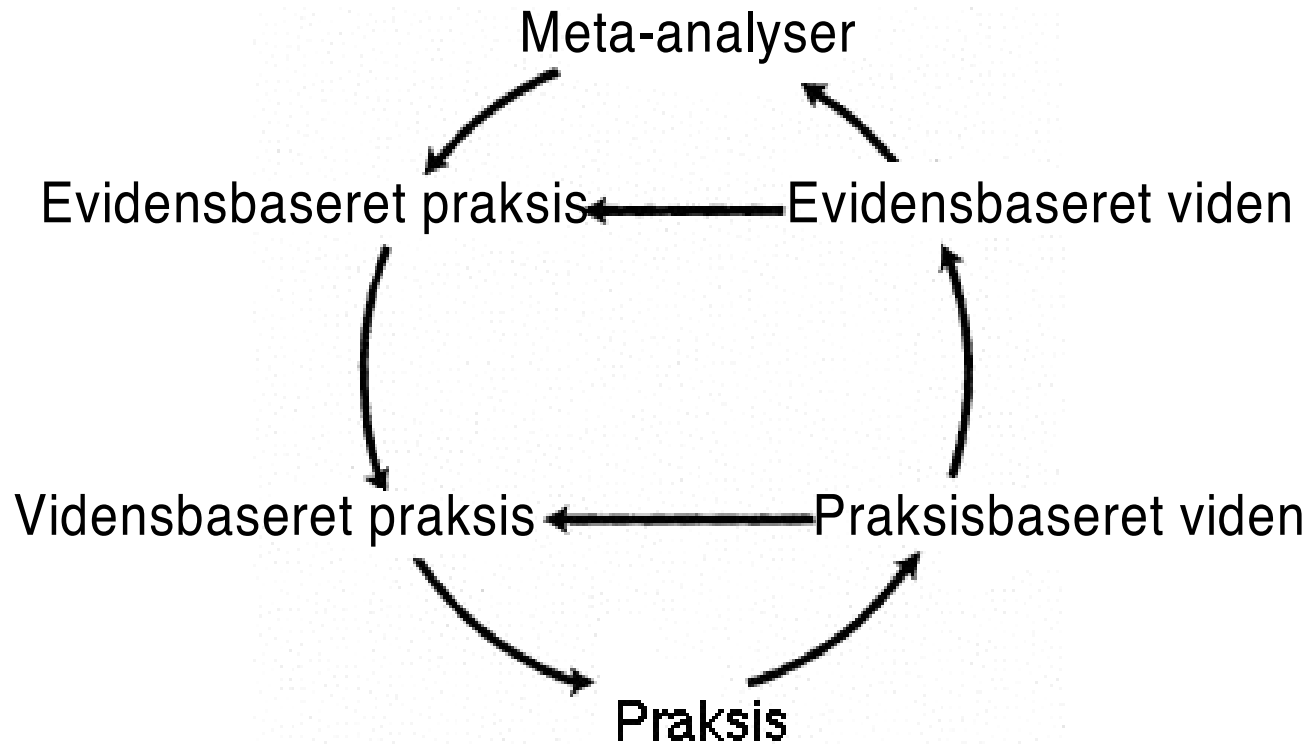
Ledelsesopgaverne

- Stille opgaven
- Stille ressourcerne til rådighed
- Følge op på resultaterne

Hvad er opgaven?

- Er de ydre rammer kendt?
  - Hvad skal vi? Hvilket ansvar har vi for vidensudvikling? Kvalitetsmodeller Handleplaner?
  - Hvad kan vi? Kan vi ikke?
- Er de lokale rammer gennemskuelige?
  - Hvad vil vi?
  - Er opgaverne beskrevet?
  - Hvor ambitiøse vil vi være?
  - Hvor højt er den prioriteret?

Vidensbasering og alt det andet

Hvad er der gang i?

Kerneydelser der kan videnbaseres

- **Udviklingsopgaver:**
  - at hjælpe borgeren til at klare sig selv.
- **Omsorgsopgaver:**
  - At tilbyde borgere grundlæggende rettigheder opfyldt.
- **Livskvalitetsopgaver:**
  - at forbedre livskvaliteten.
- **Retssikkerhedsopgaver:**
  - at sikre inddragelse, lighed og retfærdighed.

Viden om kerneydelser er viden om:

- Målgruppen/ borgerens problemer og ressourcer.
- Hvilke kerneydelser, der virker for hvem og hvordan på de fire hovedområder.
- Viden om, hvad der skal til, for at omsætte denne viden til resultater.
- Hvilke resultater, der faktisk opnås.

Hvad kan vi vælge?

Menukort

- **Forret:**
Synliggørende viden: Hvad er behovet?
  - Viden om en målgruppe/ den enkelte og om gruppens og den enkeltes behov.

- **Hovedret:**
Problemløsende viden: Hvad er metoden?
  - Viden om metoder/kerneudvalgte og færdigheder, der kan dække behovene.

- **Dessert:**
Dokumenterende viden: Hvad kommer der ud af det?
  - Viden om de resultater, der opnås eller kan opnås.

Ambitionsniveauer til vidensbasering af praksis

- Explorative practice - PDSA-undersøgelser
- Research light – de rapportfrie undersøgelser
- Løbende kvalitetscheck
- Metodeudvikling/iværksættelse - Målrettet satsning
- Praksisforskning – de nærgående studier
- Storskalaforsøg – når man går i byen

Hvilke ressourcer har vi?

- Hvilke redskaber og metoder har vi til rådighed?
- Hvordan skal det være organiseret i hverdagen?
- Hvilke kvalifikationer skal aktørerne have og hvordan kvalificeres de?
  - Både producenter og aftagere
- Hvordan samarbejder vi med andre?

Vidensbaseret arbejde er et godt samtalekøkken

- **En beslutning** om at afsætte ressourcer til planlagt og systematisk videnskabelse.
  - Indret et køkken
- **En løbende produktion**, hvor nogen kan metoderne, kan igangsætte og vedligeholde.
  - Find en kok
- **Et engagement** så alle deltager i planlægning og tilberedelse af retterne.
  - Skærp appetiten
- **En anvendelse** til læring, dialoger og udvikling
  - Nyd hyppigt maden med forskellige gæster

Vidensbasering lykkes bedst, når der er

- Personale nok - helst mindst 1+1
- Aftaler om tid og ressourcer
- Deltagelse i netværk /ekstern støtte
- Aftale om organisering
- Aftale om ledelsens opbakning
- Aftale om opmærksomhed fra andre
- Aftale om videnarbejdets synlighed i organisationen

En sikker platform?

- Styr på egne projekter
- Skab forandring – vær resultatorienteret
- Accept af andres skepsis
- Fokuser på det lokale
- Hold fast i den lille skala, der gør en forskel
- Vær åben om dilemmaer og bias
- Reflekter over egen rolle
- Vær opmærksom på magtforhold
- Skaf dig intern og eksternt støtte

Udforskende praksis

- En bestræbelse, der er en daglig del af praksis
  - Forstå før du ændrer ved noget
  - Lad ikke dit ønske om at forstå forstyrre din primære opgave
  - Hav fokus på noget, der virkelig er betydningsfuldt
  - Pas på du ikke brænder ud
  - Vær sikker på at dine bestræbelser giver dig venner
  - Del din forståelse med andre.
- Dick Allright, 2003

Explorative practice

- 1. Try to understand first, before you try to change anything, in case you discover that change is not necessary, or perhaps not desirable (or perhaps not actually possible).
- 2. Don't let your work for understanding get in the way of your main purpose, and try to find ways of working for understanding that actually contribute to achieving your main purpose (for example: teaching or learning).
- 3. Make sure you're working to understand something you really care about, that is really relevant to your own interests and concerns. This won't be a problem if you're a teacher and deciding for yourself what you want to understand, but if you want your learners to help, then find something it is reasonable to expect they will care about too.
- 4. Make sure you don't 'burn yourself out'. Instead, try to make sure that your work for understanding is so well integrated into your working life, so much a part of what you normally do anyway, that you can carry on doing it forever.
- 5. Try to ensure that your work for understanding makes friends rather than enemies. In other words, let other people share in the fun, but don't take their cooperation for granted, and try to make sure they get as much out of it as you do.
- 6. Try to ensure that everybody's understanding is developed, not just your own.

PDSA - cirklen

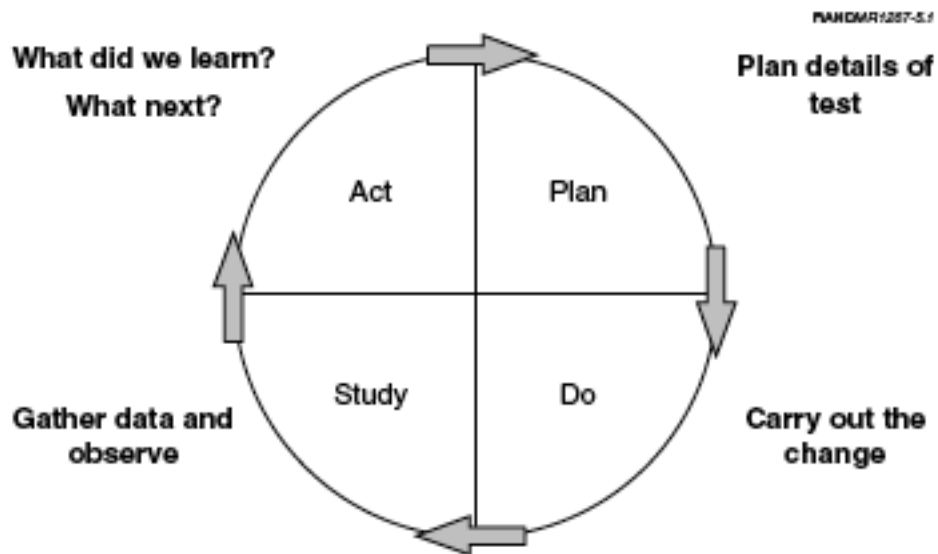

Figure 5.1—The PDSA Cycle

Research Light

- Dataindsamling
  - CIA-analyser*
  - Audits*
  - KRIF-analyser
  - Termostatmålinger
- Rapportering
  - Tabelform uden anbefalinger

Kvalitetscheck

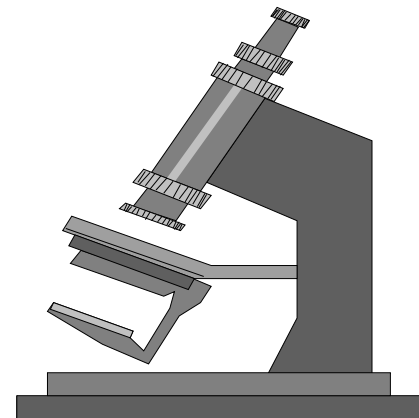
- Opfølgning
  - Handleplanslæring
- Survey-undersøgelser
  - Pårørende/bruger tilfredshed
- Standard-check
  - Får alle børstet tænder?
- Critical incident-check
  - Hvor tit gik det ikke galt?

Hvad er praksisbaseret forskning?

”Anvendelsen af forskningsinspirerede principper, designs, og dataindsamlingsmetoder i almindelig praksis for at kunne svare på spørgsmål som udspringer af praksis på måder, der informerer praksis” (Epstein, 2001)

- Gennemføres af praktikere i arbejde
- Retter sig mod fænomener i deres hverdag
- Anvender anerkendte metoder
- Er ‘do-able’
- Kommunikerer til fagfolk

Varianterne

Storskalaforsøg

- Hvis man har noget, der virker har man en etisk forpligtelse til at få det afprøvet?
- Hvis andre har noget, der virker har man en etisk forpligtelse til at undersøge det?

Hvordan kan FoU gøre en forskel?

- Hvad er vi blevet mere sikre på?
- Hvad er vi blevet mindre sikre på det?
- Hvor har vi fået en mere nuanceret opfattelse?
- Hvad har vi opdaget, som vi ikke vidste?
- Kan vi nu stille spørgsmål, vi ellers ikke ville have stillet?

Hvordan kvalificeres aktørerne?

- Kokken
  - Metodekompetencer
  - Projektkompetencer
  - Rollekompetencer
- Gæsterne
  - Grundviden
  - Prøvesmagninger
  - Omsætningslystne

Metodekompetencer

1. Behovsvurdering på et fagligt område: Hvad er/ var der brug for? Hvem havde hvilke behov?
2. Udforskning og formulering af en faglig problemstilling: Hvad var en god formulering? Hvordan kan vi blive klogere på det ved hjælp af egne og andres erfaringer. (læsning, etc)
3. Metodeudvikling (forsøgsstrategi): Hvordan kan vi gøre noget ved det? Faser i metodeudvikling,
4. Implementering: Hvordan kan vi iværksætte projektets resultater?
5. Evaluering/Kvalitetsudvikling: Hvordan kan vi vurdere resultat og metode?

Projektkompetancer

1. Projektfokusering: Hvordan fokuseres et godt projekt?
2. Projektorganisering: Hvordan skabes organisationen for en effektiv projektgennemførelse?
3. Projektstyring: Hvad fører projektet sikkert fra start til slut?
4. Etik: Sikre overholdelse af etiske spilleregler.
5. Formidling: Hvordan kan vi formidle og komme i dialog om det?
6. Implementering: Hvordan anvendes projektresultaterne i praksis?
7. Projektfinansiering: Hvordan gennemskuer jeg ressourceforbruget og skaffer ressourcerne?

Rollekompetencer

- Bygge sig en sikker platform i forhold til andre platforme
  - Valg af strategisk platform fx aktionsforskning.
  - Håndtere skepsis fra forskellige sider
- Bygge sig en magtbase
  - Procesmagt: Ressourcemagt, expertmagt, positionsmagt,
  - Resultatmagt: Interessentarbejde:
Investorer/ politikere - Leverandører/ henvisere –
Aktører/behandlere - Aftagere, Slutbrugere
- Produktion af vindere og tabere.
- Skabe arbejde/liv balance

Hvordan følges der op?

- Hvilke succeskriterier har vi?
- Hvordan vises der opmærksomhed?
- Hvordan udnytter vi vidensbaseringen til udvikling?

Målbare resultater af vidensbasering?

- Et socialfagligt regnskab: Dokumentation af metoder og resultater til rekvirenter
- Igangsatte forsøg og udviklingstiltag
- Dialoger som fører til kompetenceudvikling og læring mellem aktørerne

Kvalitetskrav til vidensbasering

- Er en integreret del af hverdagens rutiner
- Gør nytte for de, der samler og leverer oplysninger
- Har fokus på individuelle målsætninger og kerneydelser
- Omfatter både behov, metoder og resultater
- Benytter anerkendte/afprøvede metoder
- Respekterer flere perspektiver
- Sker på flere ambitionsniveauer
- Når det kan deles med andre

Sundhedsskadelige virkninger og tilsætningsstoffer

- Ved overspisning kan man se følgende skader:
  - Problem fiksering
  - Metode fiksering
  - Resultat fiksering
  - Indikator dressur
  - Fokus flytter
  - Ressourcerøver
  - Dekvalificering
  - Politificering
- Ved underernæring kan man se følgende:
  - Dødsfald
  - Rutinisering, udbændthed

Viden skal sætte sig

- Viden kan indlejres på mange niveauer:
- Sociale strategier
- Tilbudsindretning og organisering
- I metoder
- I metodevalg og beslutninger
- i praksis og vaner